



DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese in tóta domineca, — dar prenumeratiunile se priimescu in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu triluniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-netate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu triluniu 2 fi. in v. a. Unu esemplarin costa 10 cr.

Tóte sionedeuiele si banii de prenu-meratiunile sunt de a se transmite la Redactinnea dirigiule a diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrnlu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. taese timbrale.

Celebritati monstruóse.

OLTYÁN JÁNOS.



Éca pastoriulu, care si-lasa turm'a. lui incredintiata: préda lupiloru! — Nu cum-va aceste i sunt meritele pentru prospet'a decorare cu ordinulu Leopoldinu de clasa II. ?!

## Ingropatiunea puiului de tieganu.

Fiindu-cà mórtea nu alege,  
Ci de-a rondulu la toti merge,  
Sì totu ce se nasce 'n lume  
Cu tempu trece sì apune,  
Neci fiulu lui *Faraonu*,  
Avendu chipulu seu de omu,  
Nu póte avè scutintia  
De-a mortii aspra sentintia,  
Ci cauta sà-sì plece capulu,  
Cà-ci asîe-e lumea sì véculu.

Erà chiaru tempulu de véra  
Cu díle senine, clare.  
Candu odata pre campia  
Faceam o caletoria,  
Cu afaceri, de cari mie  
Nu-mi erà vr'o bucuria;  
Multu mai bine mi crá  
Pre lunga nevast'a mea.  
Inse unu ungurescu „muszszai”  
Te sílesce susu sà sari.  
Sà mergi sì de nu voesci,—  
Déca patri'a-ti iubesci.  
Dupa multa preumblare,  
Candu pe drumu, candu pe carare,  
Me ajunse-o serbatóre  
In unu satu frumosu sì mare,  
Vrendu nevrendu am fostu silitu  
Sà 'ncetu de caletoritu,  
Sì cu sufletu liniscitu  
Sà me punu la odihnitu.  
In acelu satu ca sì 'n alte  
Tieganescile palate  
Erau strinse sì compacte,  
Firesce de satu d'o parte,  
Eu, ca unulu cui i place  
Intre tiegani a-mi petrece,  
Neci aici in locu strainu  
N'am potutu sà me retienu,  
Sà nu li facu curtenire  
Dupa datin'a-mi d'in fire;  
Dar' uimirea mi-a fostu mare,  
Me cuprinse o 'ntristare,  
Vediendu a le loru palate  
Tóte'n doliu imbracate.  
Dupa ce la o'ntrebare,  
Unu tieganasíu óre-care  
Imi spuse cà acea jale,  
Plangere sì vaetare,  
Se face pentru-unu fetioru  
A lui *Gorca Reschitoru*,  
Pe carele crud'a mórte  
Ilu repise intr'o nópte,  
Sì cà tempulu e aprópe,  
Voru sà-lu duca sà'lu ingrópe,  
Mi-am propusu ca sà asistu  
La evenimentulu tristu,  
Sì sà mangaiu pre parinti,  
Sà nu-i lasu a fi máhniti.  
Vine tempulu de'ngropare,  
Plangu tieganií micu sì mare,  
Eta dascalulu, preutulu,  
Apoi cantorulu sì fetulu,  
Incepu a-i cantá prohodulu;  
Er' la fine pop'a-i spune  
Predica sì „iertatiune”  
Dela nêmurile bune,  
Dela 'ntrég'a lui natiune.  
Cu-unu cuventu ce s'a poffitu  
Punctuosu i s'a 'mplinitu.  
Deci plecandu spre cinterimu —  
A lui maica cu suspínu,  
Cu pèru negru despletitu,  
In estu modu l'a tengnitu:  
„Dragulu maicei *Petrisioru*,

Dragulu maicei puisioru,  
Multu amaru sì multu necasu.  
Multe lacrimi pe obrazu,  
Am rabdatu for' de'mputare  
Pone ce te-am crescutu mare.  
Te-ai facutu voinicu sì tare,—  
Astadi te duci dela noi  
Cine ne va suflá 'n foi?  
Cine-a bate halaripulu?  
Sì sà jóce in totu tipulu?  
Adi te duci la cinterimu  
Pop'a cantandu-ti aminu. —  
Lasí purcelulu scovitiendu  
Sì catielulu schiaunandu!  
Dragulu mamei dragostosu,  
Stralucitu-ai de frumosu. . . .  
Fostu ai bunu ca sì o lume  
Càci n'ai datu ca alti'n mine!  
Bata-te mórte ciocanulu,  
Cà mi-ai rapitu baietanulu!  
Bata-te mórte ileulu,  
Cà-mi lovisí prunculu cu reulu!  
Intorna-te dragu fetioru,  
Intorna-te *Petrisioru*!  
Sà vedi cum tieganií plangu,  
Cà-ai moritu asîe curendu. . . .  
Roga-te lui Domnedicu  
Pentru noi sì nêmulu teu,  
Ca sà fimu cu tine'n raiu,  
Sà nu cumparamu malaiu! !”

Ocn'a Desíului, la 13/11 1871.

G. Stefanescu  
invetiatoriu.

## TRÉNC'A SÌ FLÉNC'A.



Tr. Kedvese sora Flénc'a! Dómne de multu nu  
ne-amu tálálitu; eu inea umblai keresztül kasul pr'in  
tóta tiér'a sì numai a-séra am erkázitu a casa.

Fl. Dar' acum de unde ai venitu?

Tr. Da nu me cunosei de pe beszadà, cà d'in  
care riszu a lunei am potutu veni?

Fl. O! bata-te foculu teu, ér' ai umblatu pr'in co-  
mitatulu *Satumariului*, cà cunoseu dialectulu. Da  
spune-mi: ce nou e pe acolo!

Tr. Dar' atát'a am auditu sì cu bászadindu, cà  
tóte dómnele sì domnisiórele d'in kerületulu *Baiii mari*  
se tienu de baloldal.

Fl. D'apoi cum póte fi acea? sì de ce nu cu  
partid'a romana?

Tr. Apoi asîe, cà kivetulu d'in baloldal Gróf  
*Teleki Géza e szép, derék sì csinos fiatal legény.* . . .

Fl. Dá cu cine ai conversatu pe acolo, de vor-  
besci asîe síodu?

Tr. D'apoi mai multu am fostu in társaságuri cu  
**damele romane**, càci különben de la cine asî fi  
potutu invetia.

## Mai de una-di — dupa 3 ani.

Celu mai mare D . . . . d'in tiéra  
 Mai de una-di a vorbitu.  
 Si-a disu cum-cà-acum'a éra  
 Ce-a vrutu elu nu se-a 'mplinitu:  
 Ca partid'a lui *Deacu*  
 Sà lege dreptatea 'n sacu.

S. cà elu se minunéza  
 De euragiulu celor'a.  
 Carii astadi mai cutéza  
 Libertatea-a aperá.  
 Si sà strige Domnialoru:  
 Sà damu drepturi la poporu.

La poporu sà da-i dreptate!  
 Unu ce ne mai pomenitu. . . . .  
 Si-apoi capete 'nvetiate,  
 Pari-cà se au inebunitu,  
 Candu vorbescu ei de poporu.  
 Sà dica cà-su fratii loru.

Dar' sperezu in viitóri'a  
 Adunantia ce va fi.  
 Cà pre cei cu gur'a mare  
 Guvernulu se va 'ngrigi  
 Frumosu a-i delaturá,  
 Chiaru de i-ar si sugrumá.

Asiè credi domnule mare,  
 No dar' pune-ti poft'a 'n cuniu,  
 Cà poporulu cel'a care  
 Credi cà 'n lantiuri o sà-lu puni,  
 Mane crediu cà ti-a-aretá:  
 Cui si-a datu increderea!

## Cocóne d'in Lugosiu.

Cocón'a Iulchin'a, flórea vestedita d'in feróstr'a  
 d'in coltiu de pre strad'a fagetului, si Livia cocón'a  
 maestra si virtuósa, intrebate fiindu odata la o petrecere  
 romana, dupa ce alergara ca ventulu mai multe valtierre  
 si tiepele, cà n'ar avé voia a jucá „pre petioru.“ — respun-  
 sera cu indignatiune:

„Spre cea mai mare a nóstra parere de reu, Dnule,  
 trebue sà abdicemu de astu-feliu de placere.“

Cum asiè? intrebà Domnulu romanu.

Apoi vedi asiè respunsera dragalasiéle de ele; adi  
 inca n'am jucatu altu jocu, cu atà'ta mai pucinu,  
 vomu jucá „pre petioru.“

Si déca ar fi iertatu, de ce nu? intrebà éra-si Dlu.

Suntemu cuprinse de unu morbu, si tare ne tememu  
 respunsera Dloru, cà dupa unu astu-feliu de jocu obosi-  
 toriu cum e „pre petioru.“ vomu fi silite a ferí mai multe  
 díle cas'a. — Asiè, asiè, díse o Dómna de lunga Dloru,  
 sunt morbóse si nu potu neci de cum jucá. Dá, dá, res-  
 punsera cocónele, nu vomu jucá, ci numai vomu spectá,  
 cum jucati Dvóstra. —

La aceste cuvinte capatara urmatoriulu respunsu  
 potrivit.

Mi-pare fórte reu cocóneloru, ci déca-e asiè ar fi  
 trebuitu sà síedeti celu pucinu mai trei díle a casa, ca  
 cu atátu mai usioru sà poteti sarí in Kränzchenulu strainu  
 — c s á r d á s i u l u.

## A. si B.

A. Reprezentant'a *Lugosiului* a capetatú mai de una-di dela capulu  
 Comitatului unu nasu grozava de mare.

B. Fórte bine, acum'a dóra li-a dá si loru odata in nasu *gonóele*  
 de pre la magistratu.

## Gasce confiscate.

In *Temisióv'a* mai de una-di unu tieranu veni cu  
 nesce gásce grase la tergu, si nu preste multu se si ivi  
 unu cumparatoriu, in person'a unui birtariu némtiu,  
 dar' fiindu-cà tieranulu cerea pentru gáscele sele unu  
 pretiu cu multu mai micu de càtu ce ar meritá gáscele;  
 i veni némtiului tieranulu suspitiosu, si numai de càtu  
 facú aretare la capitanatu, adeca „politia.“ Care apoi se  
 si infaciosiá in tóta auctoritatea sa, si, confiscandu gáscele,  
 tieranului, i díse, cà déca tieranulu si-va potè documentá  
 proprietatea sa, érasí-va capetá gáscele. Bietulu tieranu  
 dupa ast'a se-a indepartatu, si de atunci'a neci nu se-a  
 mai intorsu (de siguru de frica, sà nu i mai faca vre-o  
 potca.) Éra politi'a inca credu cà de atunci'a va fi man-  
 catu dejà gáscele confiscate. — Cà-ci noi nu pricepem,  
 cum politi'a confisca o marfa de la unu cine-va suspitio-  
 natu ca lotru, fore ca pre respectivulu, sà-lu traga la  
 respundere, ci inca sà-i dee drumulu. — — — No, ca  
 frumósa politia e si ast'a. . . . .

## Vorbirea Domnului protopopu romanu de Bai'amare catra scolarii de acolo la inceputu- lu examenului.

„No copiiloru! am venitu sà fácemu examenu; apoi  
 nu multu ajungu esamenele aceste, cari si altcum peste  
 pucinu se voru sterge.“

*Stenografulu scólei romane de Bai'a-mare*

## Intrebari pentru patria si amici.

— Déca „filosofulu d'in Nazaretu“ fú vindutu de *Ju-  
 da* cu 30. arginti, cu câte bancnóte va vinde — —

*Ista- izé— Bordálás pre Alis. Mocioni la alegerea  
 viitória?*

— Totu acel'a „filosofu“ a inviatu cu putere divina pre  
*Lazaru* din *Bethani'a* dupa patru díle, nefiindu mortulu  
 inca putredu; dara *Lazaru* din *Birchisiu*, murindu si elu,  
 n'ar mucedí numai decátu pe scandura pentru peccatele  
 sele?

— Óre Episcopulu *Logosíului* scie, cà sdrénti'a de popa  
 d'in *Balintiu* cu alta sfóra d'in *Valea lunga* a ruptu „frun-  
 di'a verde pre care stá *Osend'a*“, punendu-o sub petióre  
 in aintea resiedinticii episcopesci, pentru cà dupa alegere  
 la 3. óre 19-lea Iuniu n'au mai capatatu porcii láturi  
 la váláu cu mongolii?

— Vediendu, cà *Carolu I.* jupanulu d'in *Romani'a*, nu-  
 si mai ie catra-fusele cu un'a cu duóe d'in tiéra, mai  
 muntene si valene! nu-lu poteti voi face sà-o ieie la  
*trei*, déca nu la duóe? ! . . . . .

## A N E C D O T A.

Unu copilu fú odata tramisu in bolta dupa sare  
 si piperiu, inse numai o farfuria (unu taieru) i s'a  
 datu de a casa, esplicandu-i-se, cà pe diumatatea  
 farfurici sà puna sarea, éra pe cea-l-alta diumatate  
 piperiulu. „De 4 cruceri sare sare!“ díce copilulu  
 catra boltasiu, si sarea o pune pe o lature a tai-  
 eriului „No si mai de 3 cruceri piperiu!“ dar' acest'a  
 unde-lu vei pune?“ ilu intrebà boltasiulu. „D'apoi  
 aici pe ast'a-l-alta lature!“ si dícendu aceste întórce  
 taieriulu. Sarea — se 'ntielege — s'a versatu diosu.  
 Ajungendu apoi prunculu a casa, predà mamei sele  
 pe taieriulu intorsu piperiulu. „Dapoi sarea unde-o  
 ai pusu?“ ilu intrebà mama-sa. „Sarea o-am pusu  
 aici!“ díce, si întórce taieriulu. Astu-modu si piperi-  
 ulu lu-a versatu.

## CARAMBOLULU.

Astronomii cum se crede  
Nisuescu a demonstrá:  
Cà pamentulu se va perde  
Si se va carambolá  
Cu o stea ingrozítóre,  
Ce la toți face oróre

De va fi ce se vorbește, —  
Atunci domniloru grabiti,  
Voi ce domniti tiranese.  
Poporulu ce asupriti,  
Ve-adunati si strigati tare:  
„Tirani'a finitu are! . . . .“

Porunciti la cleru s'á tíera,  
Ca s'á ntóne totu mereu  
—Cátu e diu'a cea de véra—  
Rogatiuni la Dumnedieu:  
Carambolulu s'á lu opréscá,  
Celu ce e s'á ve topéscá.

Adunati toti deputatii.  
Cari i-ati cumparatu pre bani,  
Si-apoi catra ei argatii,  
Dar' nu uitati pre tiegani  
A-i adauge, spre-a sberá. —  
Dór' cumva s'á spaimentá  
Stéu'a cea ingrozítóre,  
Ce la toți face oróre. — —

Cugetu deci cà va fi bine,  
De veti auscultá de mine,  
Cà-ci asié pre mai multi ani  
Mai poteti toti fi tirani!

**Siandricu.**

## CIGURI-MIGURI.

[†] ( *De la unu pelegrinagiú.* ) O contesa in Vien'a obicinuiá a pelegriná pe totu anulu la Mari'a-Zell, unde se afla o icóna facatória de minuni. In anulu curentu fiindu impededata p'rin bóla, a tramisu pe bucatariti'a sa. Accést'a s'a intorsu de vr'o cateva díle. Cum ai umblatu? intr'éba contes'a. „O pré bine, milostiva Doamna,“ a fostu respunsulu. „Maic'a Domnului se afla bine si vi saruta mane!“ „Curierulu.“

## Respunsu

alu domnului protopopu romanu de Bai'a-spria catra corespondintele anonimu „Vespe“ alu „Feder.“

*Grábescu cu tóta puterea a me luptá contr'a tutuoror vespiloru cari cutéza a scorné mintiuni despre inhibitorii de dreptate. deci le dechiarezu de ilegale pri'n documentele urm.*

1) Nu priimescu neci o candidare, neci provocare, d'in partea unu'a si altu'a pentru alegerea unu ablegatu nationalu, pentru cà vedemu cà neci fratii magiari nu ne spriginescu, neci asiguréza, reusirea acelu'a.

2) Ce s'á ne facemu capulu calindariu cu ablegatii nationali. candu neci fratii nostri d'in Crasieu si Mediesiu n'au potutu face nimicu.

3) ( *Caus'a causei.* ) Eu d'in parte-mi n'am alipitu de partid'a drépta. pentru cà de la partid'a lui Tisza si Tánocsics n'am capetatu nimicu; ei das! de la Stoll am capetatu vr'o cîteva sute de . . . . si pre téngea acca mi-a promisú, cà vom fi si canonicu la infintiant'a episcopia de Bai'a-mare.

4) In urmarea punctului 3. am aflatu a si fórte bunu pentru romani principiulu partidei deachiane.

Pentru intarirea motivarei pareriloru mele si pentru cunóscere mai de-aprope cu domnulu anonimu mi-subscríu numele:

**Schmerling,**  
protopopu in Bai'a-spria.

## CRESTINULU si JIDANULU.

Unu crestínu bine cunoscutu intru o di a vindutu unu iepure la 3. domni intru asemene cunoscuti, d'ntre cari totu insulu i-a solvitu pretiulu iepurelui, si 'lu a tramisu s'á-i duca iepurele a casa. Candu apoi a mersu a casa, neci unulu, neci altulu, n'a aflatu iepurele, ceea ce a datu ansa de a fi crestinulu acusatú pentru insielatiune.

Fiindu citatu apoi crestinulu inaintea judeciului, unu jidanu l'a consolatu, cà pentru un'a remuneratiune de 2 fi. lu va mantu' de pedépsa. Crestinulu i si promise cei 2 fi. Jidanulu lu invetiá cà, ori la ce va fi intrebatu—sà taca, sà nu respunda nemicu, ci numai sà fluere câte un'a. Judeciulu vedendu pre crestinu astufelu portandu-se, 'lu dechiarà de atare *naucu-habaucu* si i dede calea.

Jidanulu ce-lu invetiase, asceptandu la pórtá esírea crestinului, pretinse cei 2 fi. éra crestinulu, folosindu-se si aici de instructi'a jidanului, ilu platí cu unu flueratu.

## Invitare de prenumeratiune.

*Se publica invitare de prenumeratiune pentru pretiú romani d'in comitotulu Satumariului la foile: „Politikai Ujdonságok“, „Magyar Bazar“, „Hírműlő“ si „Pesti Napló“; pretinulu de prenumeratiune totu celu vechiu.*

Redactiunile foiloru susamintite.

## Melít'a Redactiunei.

Dlul I. Miu in S. — Precedent'a epístóla, de care faci mentiune in corespondinti'a DTele, nu o am priimita. Ca respectivulu inea nu mi-am facutu socotelele de pe I. semestru, si asié nu am sciutu cà si fi solvitu si la Dlul Ti-o erada, deci conformu cererei te-am insinuatu si pre semestru alu II. si uci aparati ti i-am spedutu.

Dlul I. P. in *Sebetin*: considerandu emimentulu zelu nationalu alu DTele, ti-am acordatu priimirea diurnaluhí pre semestru alu II. cu diunctata costulu, cà-ci Animistrati'a nóstre intre impregiurarile actuali, pre lunga càta buavoiutia tóta, nu póte face mai multu ajutoriu. Nrii de mai inainte ti-sunt tramisi.

Dlul T. Popociclu in V. U. — Dá, ai eventu: la cea mai mare parte d'in publiculu nostru inteligente, si inca la cei mai avuti, li place a cetí, fore inse a si platí. Nu voru inse sà scia óre acci domni, cà sustienerea unu diurnalu costa spese mari? nu voru óre sà scia Dlorn, cà abonandu-se, nu numai cà-si procura lecture, dar' totu deodata contribuiescu pentru prosperarea literaturéi nóstre nationali? nu voru óre a sei, cà o natiune fore càtu-si de puicina literatura nu se póte gaudi? Hai, hai, multa e pen' la rain! . . . . Càtu e pentru DTea, ti-am satisfacutu cererea, mi aparati ti i-am tramisu; asceptu numai implinirea apromisiunei.

Proprietariu, editoriu si redactoru dirigiute: **Mircea B. Stanescu.** — Giranteaspundictoriu si coredactore: **Basiliu Petricu.**